

— 8 —

S E C T I O II.
M E D I C A.

Quod ad usum hujus remedii attinet, communis fors quorumvis aliorum et ipsi contigit. Fuerunt nempe, qui illud laudibus nimium elatum vbiuis commendarent: fuerunt alii, qui omnino ne ullam quidem vim ipsi inesse contenderent: immo fuerunt, qui illud pro veneno mortifero haberent et valde diffamarent. *) Sed liceat nobis absque vilo partium studio et praejudicio effectus hujus remedii examinare et deinde concludere quid de illo statuendum sit. Si autem partes constitutivas chemice exploramus, id quod priori huius opusculi sectione factum jam est, vis et efficacia ejus in dubium vocari nequit. Pro partibus constitutivis, quas a spatho ponderoso aliisque remediis, in praeparatione additis, accipit e. g. pro acido salis contento, vim et effectum exferit contra vermes intestinales. Hoc vero, quod a priori colligimus, experimentis quoque confirmatum est. Licet nonnulli Medicorum contendat, hoc remedium veneni instar et quibusdam in locis ad glires interficiendos adhiberi; experimenta quae Ill. VUCHOLZ instituit contrarium satis probant. Hic enim vir doctissimus luculenter demonstravit, witheritem nihil aliud esse quam terram ponderosam acido aereo conjunctam, et venenosum igitur ejus effectum vel a vulneratione mechanica, quae per cuspidem ejus

B 4

eadem

*) Haec diuersitas sententiarum praecipue inde orta esse videtur, quia terra ponderosa salita, vti de aliis quoque remediis observatum fuit, pro diuersitate climatis et aliarum conditionum varios producit effectus.

eadem ratione ac per vitrum fractum stomacho infertur, vel ab acido aereo cum eo conjuncto deriuandum esse. Terram ergo ponderosam corpori humano damnum non inferre, tam ex iterata experientia, quam ex usu ejus continuato manifestum est: si vero neque satis caute neque in tempore adhibetur, noxam inferre posse nemo negabit. Hac enim ratione optimum adeo et maxime egregium remedium magis noxae quam fructui erit. Porro objectum est, hocce remedium, tanquam resoluens, non majorem et quandoque minorem effectum probare, quam alia. e. g. terra foliata tartari etc. Sed quaestio oritur, quinam omnium salium mediorum ejusmodi vires resolventes, incidentes et specificas in glandulis tumefactis et induratis hucusque exseruerit, ut cum hoc comparari possit? Pessimae adeo glandularum indurationes et quidem in partibus remotissimis, e. g. in testiculis, hoc solo remedio adhibito mollesctae et sublatae sunt. Hanc vero terram omnibus salibus mediis palmam praeripere clarum est, quia ad aliquot grana tantummodo data iam effectus producit optatissimos. Praescribitur plerumque sequenti formula, ut nempe drachma vna soluatur in aquae destillatae unciis duabus, *) addito, praesertim si parvulis porrigi debet, syrupo quodam dulci. Haec solutio adultis ad XL. aut L. imo ad LX., robustis vero et huic jam adfuesctis adeo ad centum guttulas et ultra ter vel quater quotidie, et parvulis ad X. vel XX. guttulas, habita nempe aetatis et constitutionis semper ratione, dari potest. Denique quaeuis dosis cum aqua destillata sumenda et pro potu post haurien-

do

*) Haec praescriptio semper adhibetur in Collegio clinico medico-chirurgico Ill. LODERI et HURLANDII.

do eadem aqua destillata adhibenda est, quia, si cum aqua fontana communi permiscetur, permultae partes alcalinae facile praecipitantur et destruuntur. Durante terrae ponderosae salitae vsu interdum lenia purgantia exhibenda sunt et corpus saepius in aere libero mouendum atque a cibis tenacibus abstinendum est. In eo sane causa quaerenda est, cur multi Medicorum hujus remedii effectum non viderint, quia id nec diu, nec satis caute adhibuerunt. Sequantur velim ii, quibus effectus huius remedii nullus adhuc apparuit, consilium, quod supra dedi, et sane haud dubitabunt, in sententiam nostram transire.

Si quis vero hoc remedio diutius et dosibus auctis uti velit, vel, si Medico res sit cum hominibus valde sensibilibus, tunc nauseae vel vomitus removendi causa, extractum aurantium vel aliud ejusmodi acerbum et aromaticum remedium, quod etiam separatim per vices sumi potest, addendum erit. Hoc in casu etiam extractum hyscyami admisceri solet.

Pro vsu externo solutio debilius ordinatur, ita, ut e. g. sumatur terrae pond. sal. drachma vna et solvatur in aquae destillatae vnciis quatuor vel pluribus.

Pro infricando misceri potest cum vngt. de althaea: e. g. Recipias terrae pond. sal. drachmaram vnam, vnguent. de althaea vnciam vnam. M. exacte.

Fortasse hoc remedium, cum illud praestans inuentum fuerit et aduersus ascarides et in aliis morbis verminosis, etiam in infarctu, induratione et in-

de exorta contractione intestini recti; posset etiam in haemorrhoidibus mucosis clysmatibus admisceri. Spero quoque fore, ut pro injiciendo in fluore albo ex causa scrofulosa orto, (quo in casu jam ab Exp. KOEHLER bono cum successu adhibitum est) in scirrhis uteri et ovarii, in ophthalmia scrofulosa et in tuberculis lacteis mammarum bono cum successu adhiberi possit. Etiam emplastris admiscetur.

Interdum vero vomitum excitat: tunc vero vltus omissendus et systema nervorum irritatum, lacte pro potu saepissime hauriendo, cataplasmatibus et clysmatibus, quibus laudanum additur, diligenter applicatis, leniendum est. Quo facto, denovo, sed dosibus admodum exiguis, porrigi debet.

Omnibus experimentis probe perpenſis, terra ponderosa salita pro egregio et primo fere omnium remediorum incidentium et resolventium merito habendum est. Non solum enim mucum viscidum in primis viis resoluit; sed et praepimis in systemate glanduloso effectum suum probat, obstructions indurationesque tollit, lymphamque viscidam mobilem redditam e corpore expellit. Effectum igitur, tartari emetici instar, in dosibus minoribus producit et praecipue tunc, quando, uti jam supra monui, dosibus majoribus cum aqua calida ordinatur. In aliis, uti tartarus emeticus, alui dejectionem, in aliis urinae excretionem frequentiore[m] reddit. Ex quibus haecenus dictis facile intelligi poterit, quibusnam in morbis hoc remedium effectum suum praecipue exserat. Praepimis ille conspicuus est in scrofulis, struma a) aliisque glandularum, nec non

a) Vid. HUFELANDS *Erfahrungen über die Kräfte und*

in scroti *b*) et testiculorum indurationibus. Sic etiam vim cicutae, quae huic admixta in cancro adhiberi potest, augere videtur. Sed terra ponderosa salita in ejusmodi morbis, ubi, omnibus fere corporis humoribus per miasma scrofulosum jam corruptis, metastases versus quasdam torporis partes factae fuerint, praesertim, si jam spina ventosa vel caries adfit, exiguum tantum praestat effectum. Ab initio huius morbi autem maxima cum utilitate adhibetur.

Maxime et quam praestantissime vero vim suam exeruit in intumescencia abdominis infantum *c*) communi, a vermibus intestinalibus vel a coacervatione mucii orta. Hic effectus facile explicari potest, cum hoc remedium partibus constitutivis suis vires incidentes mucumque resolventes possideat. Terra ponderosa salita non mucum solum, vermium intestinalium asylum, resolvere et tollere, sed et vermes ipsos necare mihi videtur: quo facto eorum fortasse cadavera per digestionem penitus soluta atque in mucii speciem redacta per alvum eiciuntur. Hoc ergo remedium in omnibus morbis verminosis egregio cum fructu datur, praecipue cum

den Gebrauch der salzsauren Schwerverde, Erfurt 92. q. 10 — 15. GOELING in diss. *de terra pond. sal.* pag. 15. und 16. KLOHSS in *Medicinischen Bemerkungen über die Wirksamkeit der salzsauren Schwerverde*, p. 17 — 23 — Porro vid. *observatt.* dissertationi nostrae adjunctas. 1. 4 et 5.

b) HUFELAND in scripto jam cit. pag. 20. 2) *Observatt.* ad hanc dissert. obs. 2 et 3.

c) v. HUFELAND in libro supra cit. pag. 15 u. 16. — KLOHSS in *med. Bemerk.* p. 33 — 38. *Observatt.* ad hanc diss. 13. und 14.

aegroti a vermibus vexati plerumque tam sensibiles sint, ut alia magis irritantia fortioraque remedia vix ferre possint. Hujus autem vsu omnia haec mala sine magna irritatione vel vehementi effectu, systemati nervoso damnum inferente, tolluntur. Praecipue praestans inuentum fuit aduersus ascari- des, quamquam ejus vi et lumbrici ex abdomine expulsi fuerint.

Haud minus effectus ejus conspicuus est in morbis cutaneis, ut in exanthematibus, herpete, scabie, *d*) tinea capitis et praesertim exanthematibus serofulosis, de quibus plures auctores mentionem fecerunt.

Adeo etiam in aliis morbis chronicis, ut in arthritide, *e*) in mensium obstructione, praecipue, quando ea ex obstructione pituitosa orta fuerit, et in hydropo magno cum emolumento adhibita est. *f*) Idem evenit in pituitoso infarctu primarum viarum et in obstructione mesenterii, *g*) Etiam in asthma-
mate

d) HUFELAND in scripto jam cit. p. 18 — 20. GOERLING diss. p. 11 — 15. KLOHSS in observatt p. 38 — 42. — *Observatt.* nostr. obl. 8 — 12.

e) *observat.* huic diss. adjuncta 6.

f) *observat.* ad diss. meam 6 u. 7. (Haec occasione mihi in mentem venit foemina quaedam, quae strumae iugentis causa ad institutum clinicum veniebat. In hac per quamvis solutionis terrae ponderosae dosim menses excitatae sunt.)

g) Vid. HUFELAND in script. cit. p. 17. GOERLING diss. p. 7 — 10.

mate mucoso et sicco, in tuberculis pulmonum *h)* et in vlceribus, praesertim serofulosis et scabiolis effectus ejus praestantissimus *i)* apparuit. Sed haec sufficiant de usu remedii nostri. Transeo ad observationes ipsas, quas partim Instituto clinico medico-chirurgico, quod sub auspiciis Virorum illustrium LODEKI et HUFELANDII in hac academia floret, partim aliis Fautoribus et amicis debeo. Horum Virorum sub fide has ipsas observationes quidem exponere liceat, moneo tamen, me illarum, quas ex diario Collegii clinici supra laudati refero, non testem solum fuisse, sed nonnullos eorum, de quibus sermo est, aegrotorum curae meae traditos fuisse.

h) HUFELAND in script. cit. pag. 18. GOERLING diss. p. 15.

i) KLOHSS in *Bemerk.* p. 42 — 52. *oservat.* huic diss. adjunct. obs. 12.

De effectu solutionis teerrae ponderosae salitae.

I. *In strumis, serofulis, scirrhis et induratione scroti.*

Observatio 1.

E diario Collegii clinici desumpta.

Homo viginti quatuor annorum a febre putrida biliosa modo liberatus, in sinistra maxillae parte tumore scirrhuso, qui a glandula maxillari et parte inferiori parotidis ortum trahebat, afficiebatur. Varia remedia sine ullo fructu data sunt. Tandem solutione teerrae ponderosae salitae internae adhibita scirrhus breui tempore euauit.

Observatio 2.

E diario Collegii clinici.

Homini annum agenti tricesimum nonum ex ulcere pedis male curato scrotum tumefactum induratum et insuper multis ulcusculis obductum est. Brevi antea affectus fuerat gonorrhoea, absque tamen dysuria et dolore gravi, sed effluxus tantum muci albi aderat. Dabatur pulvis purgans cum Mercurio dulci. Diebus quatuordecim elapsis ulcera scroti sanata quidem, sed testiculi adhuc indurati erant. Iam solutio teerrae ponderosae praescripta est, quo facto induratio indies mollior facta brevi penitus cessavit.

Observatio 3.

E diario Collegii clinici.

Homo viginti quatuor annorum, iam anno aetatis suae decimo quarto testiculi sinistri induratione laboravit, quam Ill. STEIN, illo tempore Castellis degens,

gens, ope suspensorii sustulit. Anno vero 1791 mense Septembri infectus gonorrhoea maligna tandem ulceribus venereis, bubonibus, scirrho testiculorum et denique scabie laboravit. Tum lenam profectus ab instituto clinico opem flagitavit. Data sunt ipsi ab initio mercurialia, quibus adhibitis omnia mala, praeter testiculorum scirrhum, sublata sunt. Ad hoc malum quoque removendum solutio terrae ponderosae praescripta est, quo facto testiculi indurati et tumidi indies molliores et minores evaserunt. Durante huius medicamenti usu tandem in seroto fistula apparuit, ita, ut testiculus ipse specillo immisso tangi posset. Tamen vero nullum aliud remedium, quam solutio terrae ponderosae, doibus vero indies auctis, pro usu interno adhibita est, quo facto et fistula sponte sanata est et scirrhosi tumores penitus disparuerunt.

Observatio 4.

E diario Collegii clinici.

Puella undecim annorum multis glandulis subaxillaribus scrofulosis et valde dolorificis laborabat, quarum aliquae, praesertim sub maxilla dextra et in collo, in ovi gallinacei magnitudinem increverant. In latere colli dextro locus inveniebatur exulceratus et valde induratus cum sinibus ascendentibus et descendentibus. Abdomen durum et tumidum, facies pallida, pulsus parvus, manus frigidae, appetitus exiguus, corpus macilentum et excrementa dura erant. Non diu antea, et vermes per alvum eieci erant. Primo ordinabatur remedium purgans et deinde solutio terrae ponderosae, ita, ut initium fieret cum viginti guttulis ter quotidie sumendis, quae dosis sensim sensimque ad sexaginta guttulas augebatur. Quo remedio per quinque menses interne adhibito,

ulcus

ulcus, quod in collo sedem habebat, per eandem solutionem externe adhibitam tollebatur, ita, ut aegrota in sanitatem pristinam rediret.

Observatio 5.

Ab Exp. BRETSCHNEIDER mihi communicata.

Foemina viginti sex annorum in latere colli sinistro haud procul a clavícula tumore scrofuloso duro atque doloroso vexabatur, qui circiter magnitudinem nucis avellanae habebat. Causa huius mali non cognita erat. Cum vero lingua muco obducta esset, emeticum et quidem bono successu dabatur. Menses semper iusto tempore apparebant et praeterea illa integra sanitate fruebatur. Praescribatur solutio terrae ponderosae salitae ad quinquaginta guttulas quotidie sumendas. Continuato sic per tres hebdomadas remedii usu, dolor in peripheria tumoris scrofulosi penitus cessavit et tumor ipse latior molliorque factus est. Externe quoque vis electrica, sed sine fructu, adhibebatur. Deinde usus solutionis modo memoratae per octo dies, denuo sed sine optato successu continuabatur. Tumor ergo parvus mollisque in collo eius ad hodiernum usque diem remansit, et quia nihil molestiae vel doloris adfert, ulterior omnium medicamentorum usus omissus est.

II. De huius solutionis usu et effectu in arthritide et catamenii retentis.

Observatio. 6.

Ab Exp. BRETSCHNEIDER mihi communicata.

Virgo quaedam XVI annorum catamenii adhuc carens per sex iam hebdomadas doloribus vagis in brachiis et dorso vexata erat, qui tandem sedem fixam in

in pedibus occupabant. Pedes tunc ita tumescebant, ut aegrota ambulare haud valeret. Dolores huic malo insuper accedentes acerbissimi et intolerabiles fere erant. Medicus domesticus in auxilium vocatus, fluxum menstruum dicebat omnino excitandum esse. Tepidos igitur vapores genitalibus admoveri et epithemata emollientia abdomini imponi iubebat. Quo facto dolores acerbiores orti sunt, ita, ut crebriores lipothymiae eos sequerentur. Tandem Exp. BRETSCHNEIDER rogatus est ut proficisceretur ad aegrotam. Inveniebat illam in statu miserrimo. Conquerebatur praecipue de gravissimis doloribus in genitalibus, e quibus tamen nullus liquor effluebat. Primo ordinabatur emeticum non solum transpirationis promovendae causa, sed etiam, ut resolventia postea sine periculo porrigi possent. — Aegrota, medico praesente, magnam mucii copiam una cum viridi bili vomitu eiiciebat. Qua occasione thesis illa, a linguae nempe munditie et mediocri appetitu in arthritide et rheumatismo non semper valere consequentiam ad absentiam sordium primarum viarum, denuo confirmabatur. Hoc enim casu lingua ne ad minimum quidem sordida reperiebatur. Aegrota tandem vomitu exhausta in dulcem incidebat somnum. Committebatur haec postea Medico illius loci, qui rogatus est, ut postero die et sequentibus solutionem terrae ponderosae ad quadraginta guttulas quater quotidie ei porrigeret. Tunc Exp. BRETSCHNEIDER die octavo post certior factus est, genitalia tumida in statum pristinum penitus rediisse doloremque in partibus corporis extremis magis tolerabilem esse: quam ob rem sexaginta guttulas quater quotidie sumendas ordinavit. Quo facto aegrota per tres dies vehementer vexata est diarrhoea, quam tamen nullum aliud malum subsecutum

cutum est, nisi, ut vires paululum debilitarentur. Quarto denique die haec quoque disparuit. Aegrotata vero constrictionibus spasmodicis in genitalibus denuo afficiebatur et ad vesperam catamenia prima vice apparebant. Nox peragebatur inquiete et magna copia sanguinis defluebat. Pulsus, viribus valde minutis, parvus erat et dolores in pedibus magis increverant. Omisso nunc per aliquot dies solutionis iam dictae usu, cortex peruvianus cum angustura dabatur. Die denique quarto fluxus menstruus subsistebat. Iam solutio terrae ponderosae salitae ad sexaginta guttulas quater quotidie denuo porrigebatur, continuato tamen simul corticis peruviani et angusturae usu. Elapsis aliquot diebus magna copia urinae acris et rubicundae secernebatur. Urina haec insuper odorem edebat tam acrem et fastidiosum, ut aegrotata eum vix ferre posset. Sedimentum eius, quod circiter dimidiam partem vasis vitrei implebat, roseo erat colore quam pulcherrimo, quem etiam in charta alba immersa et arefacta non mutabat. Sub hac urina omnia mala mire cessabant, adeo, ut tumor pedum post aliquot dies penitus evanesceret. Die demum decimo aegrotata iterum ambulabat et decimo quarto plenissima sanitate fruebatur. Tamen vero corticis peruviani et angusturae usus una cum solutione, de qua sermo fuit, per aliquot dies adhuc continuatus est.

Observatio 7.

E diario Instituti clinici.

Puella septemdecim annorum struma primum nascente laborans, de molestia in respirando, tussi sicca, torminibus in abdomine et regione ossis sacri, cephalalgia, aurium strepitu et tenesmo conquerebatur

batur. Mensium adhuc expers ante duos annos eodem tempore, quo fluxus menstruus prima vice apparere volebat, in aquam frigidam inciderat. Adhibebatur ergo solutio terrae ponderosae, ita ut quinquaginta guttulas quater quotidie sumeret. Tribus mensibus sic praeterlapsis catamenia apparuerunt et aegrotata ad optimam restituta est sanitatem.

III. De effectu solutionis terrae ponderosae salitae in morbis cutaneis.

Observatio 8.

[Ab Exc. NICOLAI, Consiliario et Medico Rudolstadtensi, mihi communicata.

Puer quatuordecim anos natus aliquot scrofulis in collo sedentibus vexabatur. Varia remedia a Medico, quem tunc temporis aegrotus adhibebat, in usum vocabantur, sed sine effectu. Malum contra adeo increfcebat, ut tandem totum caput scrofulis obductum esset. Tandem aperiebantur scrofulae in capite et exanthema apparebat, quod quasi medium inter favum et achorem tenere videbatur, scrofulis, quibus collum affectum erat, simul magis magisque crescentibus. Tunc Cl. NICOLAI in auxilium vocabatur. Primo ille resolventia et laxantia lenia ordinabat. Continuato vero per quatuor menses horum medicamentorum usu, vir ille Cl. malum magis auctum, quam imminutum esse animadvertibat. Itaque ne fortasse tinea capitis maligna inde nasceretur, ad usum terrae ponderosae salitae transibat et quidem ita, ut terrae pond. sal. drachman unam in uncia una aquae destillatae, cui non nihil syrupi aurantiorum admiscebatur, solvi et aegrotum quadraginta

guttulas ter quotidie sumere iuberet. Qua dosi postea sensim sensimque ad septuaginta guttulas aucta aegrotus sanitatem optimam post octo hebdomadas nactus est.

Observatio 9.

E diario Collegii clinici.

Duae puellae, quarum altera unum circiter, altera tres annos agebat, exanthemate quodam sicco ita afficiebantur, ut facies, abdomen, et praecipue partes corporis exteriores pustulis obducerentur. Mater habitu erat valde cachectico et parvulae praeterea cibus farinaceis et pinguibus alebantur. Multis remediis frustra adhibitis, tandem solutio terrae ponderosae aqua foeniculi diluta maiori natu ad quindecim, minori vero ad novem guttulas quotidie sumendas praescribatur, qua ratione utraque ab exanthemate facili negotio liberata est.

Observatio 10.

E diario Collegii clinici.

Homo septemdecim annos natus iam per tres annos herpete miliari in capite et pedibus vexabatur, causa tamen morbi semper latente. Praescribentur solutionis terrae ponderosae unciae tres, et quidem ita, ut ab initio viginti tantum guttulae aqua destillata dilutae quater quotidie darentur. Qua vero dosi semper circa quemvis diem secundum quatuor guttulis aucta, herpes quotidie mitior factus tandem evanuit.

Obfer-

 Observatio II.

E diario Instituti clinici.

Femina annum agens quadragesimum, catameniiis regularibus, herpetis humidi causa, qui a cruribus ad genitalia usque se extendebat, in Institutum clinicum recepta est. Vberiori examine ibi instituto patebat tandem, hoc malum a scabie repercussa ortum traxisse. Scabiem per inoculationem denuo excitare frustra tentatum fuit. Pilulae porro Plummeri, ptisana deinde data est ex ligno guaiaci, cortice ulmi, stipitibus dulcamarae, baccis iuniperi et radice bardanae, nec non praescriptus est pulvis ex floribus sulphuris cum nitro et tartaro vitriolato. Hisce remediis per duos integros menses interne, et pro usu externo unguente IASSERI, sine ullo tamen fructu, usa est. Tandem quatuordecim guttulae solutionis terrae ponderosae ter quotidie dabantur, quo remedio et fasciis THEDENIANIS applicatis aegrotat ad pristinam sanitatem restituta est.

Observatio 12.

Ab Exp. BRETSCHNEIDER [mihi communicata.

Duo iuvenes scabie praecipue in manibus et pedibus valde affecti erant. Primis viis purgatis, solutio terrae ponderosae salitae ad L. guttulas quater quotidie sumendas praescribatur. Quatuordecim dies iam elapsi erant, nulla mutatione secuta, nisi ut aegroti urinam turbidam copiosissime redderent et quandoque sudarent. Dosis ergo quaevis viginti guttulis augebatur. Cui vero cum adhuc decem guttulae adderentur, nausea, anxietas et transpiratio magis aucta inde nascebatur. Tribus vero diebus post

haec symptomata molesta praeter transpirationem auctam cessabant. Scabies ipsa indies mitior adparuit, ita, ut aegroti quinque hebdomadam spatio ad pristinam sanitatem redirent. Alter vero horum adhuc per aliquod tempus ulcere scabioso vexabatur, quod inter pollicem et indicem manus sinistrae remanebat. Solutio terrae ponderosae pro externo usu et pro interno decoctum ex china ordinabatur, quo facto et hoc malum penitus cessabat. Memoratu adhuc dignum est, quod solutio terrae ponderosae in utroque aegroti, diverso corporis habitu, unum eundemque habuerit effectum.

IV. De effectu solutionis terrae ponderosae in vermibus.

Observatio 13.

Etiam ab Exp. BRETSCHNEIDER mihi communicata.

Puella tredecim annorum saepissime de vehementi dolore in cavo abdominis, pruritu in intestino recto et praecipue de crebiori tenesmo conquerebatur. Adhibito remedio purgante, solutio terrae ponderosae salitae ad XXX. guttulas ter quotidie ei porrigebatur. Subsecuta deinde vehementi diarrhoea, magna copia ascaridum per alvum eiiciebatur. Quo facto omnia mala evanuerunt.

Observatio 14.

Ab Exp. NICOLAI mihi communicata.

Infans septem annorum, iam diu abdomine tumido, pallido colore, vehementi ciborum appetitu, somno

somno inquieto, pruritu narium et pupilla dilatata laborabat, et in partibus extremis tabescere videbatur. Omnia resolventia sine fructu dabantur et quia ex symptomatibus supra narratis colligi poterat, vermes adesse, omnia fere quae extant remedia contra vermes, sed frustra, adhibebantur. Iam vero solutio terrae ponderosae ad XX. guttas ter quotidie dabatur. Continuato usu huius remedii per octo dies ad XXX. et tandem ad XL. guttulas dosis augebatur. Sub initio hebdomadis septimae magna copia lumbricorum et ascaridum cum muco per alvum excernebatur, quo facto indies melior factus ad hodiernum usque diem optima sanitate fruitur. Vir ille Clarissimus sub finem epistolae ad me scriptae expressis verbis mentionem fecit, se contra vermes intestinales semper solutionem hanc ordinasse, et quidem tam felici successu, ut nunquam alio remedio opus fuisset.

Observ. 15.

Ex diario Collegii clinici.

Puella quinque annos nata, habitu cacochymico, crebrioribus doloribus in abdomine, alvo tumido et duro, ciborum fastidio, quandoque vero etiam magno appetitu vexabatur. Praescribatur solutio terrae ponderosae ad XX. et tandem ad XXX. guttulas ter quotidie sumendas. Quo remedio per aliquot dies adhibito, duae vel tres sedes secutae sunt, qua occasione permagna copia mucii viscerati cum ascaridibus et lumbricis per alvum excernebatur. Die sexto postea remedium laxans ei dabatur, per quod permulti vermium intestinalium denuo eiciebantur. Continuato huius medicamenti usu per dies duodecim, aegrota ad plenissimam restituta est sanitatem, qua adhuc fruitur.

